

Helse- og omsorgsdepartementet

Dato: 31.aug 2015

Høringsuttalelse Demensplan 2020 fra USHT Troms / Demensfyrtårn i Tromsø

Viser til brev av 18. juni 2015 og høringsdokumentet Demensplan 2020 – et mer demensvennlig samfunn.

Planen har fem gode og viktige strategier som vi støtter. Tiltakene og målsettingene kan noen ganger bli for vage. USHT Troms forutsetter at dette blir mer konkret når Nasjonal faglig retningslinje om utredning av demenssykdom og oppfølging av personer med demens og deres pårørende, ferdigstilles i 2016. Vi ser fram til at denne retningslinjen trår i kraft.

I forarbeidet til denne planen ble brukerorganisasjoner, personer med demens og deres pårørende involvert i høringsrunden. Dette var en viktig innfallsvinkel. Dessverre så gjenspeiler dette fokuset seg mindre enn forventet i planen.

Vi i USHT Troms ønsker å trekke fram underoverskriften *Et demensvennlig samfunn*. Og på side 9 skrives det: «Målet er et demensvennlig samfunn, og ikke egne samfunn for personer med demens.» Denne tankegangen støtter vi.

Det gis korte innspill til de fem hovedstrategiene:

• *Forebygging*

Folkehelseperspektivet er viktig for reduksjon av flere ikke-smittsomme folkesykdommer, også demens. Det viser seg at antallet personer med demens antagelig har stabilisert seg og man tillegger dette bedre folkehelse. Det er litt uklart hvordan utsatte grupper skal nås med folkehelseperspektiv-informasjonen.

I tillegg til nevnte tiltak i planen, burde helsestasjon for eldre vurderes som et tiltak. Dette er et lavterskeltilbud som kan fange opp de som ikke riktig vet hva som er galt og hvor de skal henvende seg.

• *Diagnose til rett tid og tett oppfølging etter diagnose*

Fastlegene må ha større kunnskap om demens, så vi anbefaler at det må legges spesiell vekt på kompetanseheving til denne gruppen i planen.

USHT Troms savner også at demenskoordinator og demensteam i kommunene ikke er spesielt nevnt som videreføring fra Demensplan 2015. Det har vist seg demensteam (i

Troms) er noe av det første som kuttet når kommunene må spare, fordi det ikke er lovpålagt. Vi er redd for at *primærhelseteam* (tiltak i St. meld26) ikke vil ha god nok kunnskap om demens, sammenlignet med gode demensteam. Den eksakte kunnskapen om demens er viktig for den som får en demensdiagnose og deres pårørende.

Det nevnes ulike modeller for oppfølging etter diagnose. Det blir litt uklart hva som prioriteres, men vi regner med at retningslinje for tjenestetilbudet til personer med demens vil være klargjørende på dette området. Hvis ikke må det klargjøres i denne planen.

Det burde også finnes et nasjonalt register for registrering av antall personer med demensdiagnose, etter den svenske modellen.

• *Aktivitet, mestring og avlastning*

Det er viktig å kunne tilby dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens. Vi mener det er skuffende at dette blir en plikt for kommunene først gjeldene fra 1. januar 2020.

Samarbeid med frivillige er viktig, men hvor stort potensiale er det egentlig på dette området?

• *Pasientforløp med - systematisk oppfølging og tilpassede tjenestetilbud*

Det er viktig at kompetanse, etikk / etisk refleksjon og holdninger hos ansatte følges opp i det videre arbeidet, og vi ser fram konkretisering av strategien i Kompetanseløftet 2020. Det er dessverre slik at kunnskap koster. Det gjør også etter- og videreutdanning.

Demensfyrtårnene (midler fra Demensplan 2015) har gjort en forskjell med sine kompetansehevende tiltak i kommunene. Kanskje burde det utlyses midler i tillegg til Kompetanseløftet for å videreføre denne satsingen.

Det er også viktig at antall ansatte som skal gi et tilbud til personer med demens og deres pårørende har kapasitet til å gjøre en god jobb. Gode og fleksible løsninger krever både hender og kompetanse.

• *Involvering og deltakelse*

Tiltakene under dette punktet er viktige men litt diffuse. Igjen så regner vi med at de nasjonale retningslinjene blir mer konkret og eksakt på tiltakene.

Oppfølging etter diagnose er et viktig punkt, som i høringsrunden ble framhevet som lite tilfredsstillende med dagens praksis. Her bør det vel settes inn strakstiltak. En viktig oppgave for fastleger, hjemmesykepleie, demenskoordinatorer og demensteam.

- *Hva kan du eller din organisasjon bidra med for å nå målene som skisseres?*

Demens angår oss alle, men det er fortsatt lite åpenhet og mye skam knyttet til demens. Målet med Demensplan 2020 er å skape et samfunn som tar vare på og integrerer personer med demens i fellesskapet. For å nå disse målene vil vi bidra til større åpenhet og økt kunnskap om demens. USHT Troms mener at **Demensdagene i Tromsø** er et arrangement som sprer informasjon og kunnskap om demens, som kan anbefales for å fremme åpenhet om demens.

DEMENS DAGENE I TROMSØ - INFORMASJON FREMMER ÅPENHET

Demensdagene i Tromsø er et årlig arrangement der hensikten er å spre informasjon og øke forståelsen for demens.

USH Troms er et av seks Demensfyrtårn i Norge med særlig ansvar for tiltak i henhold til Demensplan 2015.

Demensdagene i Tromsø er et årlig tverretattlig samarbeid, der også frivillige organisasjoner deltar, der hensikten er å spre informasjon og kunnskap, samt øke forståelsen for demens. Helsedirektoratet har bedt USH Troms spesielt prioritere målet: «Informasjonstiltak om demens, rettet mot allmennheten, de som selv er syke og deres pårørende». Vi har nå laget en [veileder](#) til inspirasjon for andre som ønsker å gjennomføre lignende tiltak.

MÅL OG HENSIKT

Målet med demensdagene i Tromsø er å spre informasjon og kunnskap til den allmenne befolkning i Tromsø og omegn om demenssykdommer. Videre skal demensdagene bidra med opplysning om hvilke tilbud som finnes i kommune- og spesialisthelsetjenesten.

TILTAK OG GJENNOMFØRING

Informasjonsstand på kjøpesenter og Biblioteket i Tromsø er bemannet med fagfolk og pårørende som kan gi råd med tanke på demenssykdommer og tilbud som finnes. På kveldstid vises det filmer om demens som knyttes opp mot foredrag, fagsamtaler og kulturaktiviteter.

RESULTAT

Demensdagene i Tromsø har fagprogram og informasjonsstand i tre dager i tilknytning til Alzheimerdagen 21. september hvert år. Til sammen er over 300 personer innom ett eller flere arrangementer i løpet av disse tre dagene.

SPREDNING

Demensdagene i Tromsø er presentert på nettverkssamling for Utviklingssentrene i Nord-Norge, konferanser i regi av Fylkesmannen i Troms, Demensnettverket i Troms, Fagnytt i Nord, Innblikk (internavis for Tromsø kommune) i Tromsø og NRK Troms

Les mer på www.demensdagene.no

Vi etablerte egen nettside allerede i 2011. Denne nettsiden er aktiv hele året, og gir god oversikt over programmet og aktivitetene. Det er også anmeldelser av bøker og filmer som finnes på Tromsø bibliotek. Nettsiden inneholder også linker til relevante vitenskapelige artikler, mastergradsoppgaver og doktorgradsarbeid. Nettsiden er oversiktlig og informativ og et fint supplement til andre oppslagsverk. Alle programmene for Demensdagene i Tromsø ligger ute på denne siden, så tips og ideer kan hentes etter behov. Det var mellom 800-1000 unike besøk på vår nettside fra april til september i 2014.

SAMARBEIDSPARTNERE

- Tromsø bibliotek og byarkiv
- Nasjonalforeningen for folkehelsen
- Tromsø demensforening
- Tromsø kommune
- Universitetet i Tromsø – Norges arktiske universitet
- Universitetssykehuset i Nord-Norge
- Senter for omsorgsforskning Nord

Med vennlig hilsen

Kirsti Marie Hagen

Fagsykepleier Utviklingssenter for sykehjem, og prosjektleder Demensfyrtårn Tromsø

Tlf: 90114969 | 77791311

kirsti.hagen@tromso.kommune.no

Toril Bülow

FoU-leder USH Troms
Kroken sykehjem

Tlf: 48034599 | 77791304 /

toril.bulow@tromso.kommune.no

